

I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

NEUVOSTON DIREKTIIVI 2002/53/EY,**annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002,****viljelykasvilajien yleisestä lajikeluettelosta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽¹⁾,

on kuullut talous- ja sosiaalikomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Viljelykasvien yleisestä lajikeluettelosta 29 päivänä syyskuuta 1970 annettua neuvoston direktiiviä 70/457/ETY ⁽²⁾ on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osin ⁽³⁾. Sen vuoksi olisi selkeyden ja järjeistämisen takia kodifioitava mainittu direktiivi.
- (2) Maataloudessa käytettävien siementen ja kasvien tuotannolla on tärkeä asema yhteisön maataloudessa.
- (3) Neuvosto on sen vuoksi antanut direktiivin juurikkaiden siementen (2002/54/EY) ⁽⁴⁾, direktiivin rehukasvien siementen (66/401/ETY) ⁽⁵⁾, direktiivin viljakasvien siementen (66/402/ETY) ⁽⁶⁾, direktiivin siemenperunoiden (2002/56/EY) ⁽⁷⁾ sekä direktiivin öljy- ja kuitukasvien siementen (2002/57/EY) ⁽⁸⁾ pitämisestä kaupan.
- (4) On tarpeen laatia yleinen lajikeluettelo. Tämä luettelo voidaan laatia ainoastaan kansallisten luetteloiden perusteella.
- (5) Sen vuoksi jokaisen jäsenvaltion olisi laadittava yksi tai useampia kansallisia luetteloita niistä lajikkeista, jotka hyväksytään varmennettaviksi ja pidettäväksi kaupan niiden alueella.
- (6) Luettelot on laadittava yhdenmukaisten sääntöjen mukaisesti, jotta hyväksytyt lajikkeet olisivat erotettavia, pysyviä ja riittävän yhtenäisiä ja jotta ne olisivat viljely- ja käyttöarvoltaan tyydyttäviä.
- (7) Tietyt lajikkeiden kansallista hyväksymistä koskevat säännökset olisi mukautettava voimassa oleviin kansainvälisiin sääntöihin.
- (8) Lajikkeen hyväksymiseksi suoritettavia tutkimuksia varten on vahvistettava huomattava määrä yhdenmukaisia perusteita ja vähimmäisedellytyksiä.
- (9) Lajikkeen hyväksymisen voimassaoloaikaan, hyväksymisen epäämisen perusteisiin ja lajikkeen ylläpitoon liittyvät säännökset on yhdenmukaistettava ja jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava toisilleen lajikkeiden hyväksymisistä ja niille annettujen hyväksymisten peruuttamisesta.
- (10) On suotavaa laatia lajikenimien sopivuutta ja jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa koskevat säännöt.
- (11) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia siemeniä ja kasveja olisi voitava pitää vapaasti kaupan yhteisössä, kun niitä koskevat tiedot on julkaistu yhteisessä luettelossa.
- (12) Jäsenvaltiolle olisi kuitenkin annettava oikeus erityisessä menettelyssä esittää mahdollisia huomautuksia lajikkeesta.
- (13) Komission olisi varmistettava viljelykasvilajien yleiseen lajikeluetteloon hyväksytyjen lajikkeiden julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* olevassa C-sarjassa.
- (14) Olisi säädettävä kolmansissa maissa suoritettujen lajikkeiden tutkimusten ja tarkastusten vastaavuuden tunnustamisesta.

⁽¹⁾ Lausunto annettu 9. huhtikuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).⁽²⁾ EYVL 225, 12.10.1970, s. 1, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 98/76/EY (EYVL L 25, 1.2.1999, s. 27).⁽³⁾ Ks. liitteessä I oleva A osa.⁽⁴⁾ Ks. tämän virallisen lehden s. 12.⁽⁵⁾ EYVL 125, 1.17.1966, s. 2298/66, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2001/64/EY (EYVL L 234, 1.9.2001, s. 60).⁽⁶⁾ EYVL 125, 11.7.1966, s. 2304/66, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2001/64/EY.⁽⁷⁾ Ks. tämän virallisen lehden s. 60.⁽⁸⁾ Ks. tämän virallisen lehden s. 74.

- (15) Yhteisön sääntöjä ei tulisi soveltaa lajikkeisiin, joiden siemenet ja lisäysaineisto on todistettavasti tarkoitettu vietäväksi kolmansiin maihin.
- (16) Tieteellinen ja tekninen kehitys on tehnyt nyttemmin mahdolliseksi käyttää jalostuksessa geneettistä muuntelua. Tämän vuoksi päätettäessä geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön 23 päivänä huhtikuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/220/ETY⁽¹⁾ tarkoitettulla tavalla geneettisesti muunnettujen lajikkeiden hyväksymisestä, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon kaikki riskit, jotka liittyvät niiden tarkoitukselliseen vapauttamiseen ympäristöön. Lisäksi olisi luotava edellytykset, joiden mukaisesti nämä geneettisesti muunnetut lajikkeet hyväksytään.
- (17) Uuselintarvikkeiden ja uusien elintarvikeainesosien kaupan pitämistä säännellään yhteisön tasolla uuselintarvikkeista ja elintarvikkeiden uusista ainesosista annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 258/97⁽²⁾. Sen vuoksi on asianmukaista, että jäsenvaltiot ottavat huomioon kaikki ruoasta aiheutuvat terveysriskit, kun ne päättävät lajikkeiden hyväksymisestä. Lisäksi olisi luotava edellytykset, joiden mukaisesti nämä lajikkeet hyväksytään.
- (18) Tieteen ja tekniikan kehitys huomioon ottaen olisi laadittava kemiallisesti käsiteltyjen lajikkeiden siementen ja lisäysaineiston hyväksymistä koskevat säännöt.
- (19) On ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että kasvien geenivarat säilytetään. Tätä tarkoitusta varten olisi luotava edellytykset, jotka siementen ja kasvien kaupasta annetun lainsäädännön puitteissa mahdollistavat geneettisen köyhtymisen uhkaamien lajikkeiden säilyttämisen hyödyntämällä niitä alkuperäisillä kasvupaikoillaan (*in situ*).
- (20) Tämän säädöksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999, tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽³⁾ mukaisesti.
- (21) Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioita velvoittaviin määräaikoihin, joiden kuluessa niiden on saatettava kansallisen lainsäädäntönsä osaksi liitteessä I olevassa B osassa mainitut direktiivit,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

1. Tämä direktiivi koskee juurikas-, rehu- ja viljakasvi- ja perunalajikkeiden sekä öljy- ja kuitukasvilajikkeiden hyväksymistä sellaisten viljelykasvilajien yleiseen lajikeluetteloon, joiden

⁽¹⁾ EYVL L 117, 8.5.1990, s. 15. Direktiivi on kumottu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/18/EY (EYVL L 106, 17.4.2001, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 43, 14.2.1997, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

siemeniä tai kasveja voidaan pitää kaupan juurikkaiden siementen osalta direktiivin 2002/54/EY, rehu- ja viljakasvien siementen osalta direktiivin 66/401/ETY, viljakasvien siementen osalta direktiivin 66/42/ETY, siemenperunoiden osalta direktiivin 2002/56/EY sekä öljy- ja kuitukasvien siementen osalta direktiivin 2002/57/EY mukaisesti.

2. Yleinen lajikeluettelo laaditaan jäsenvaltioiden kansallisten luetteloiden perusteella.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin lajikkeisiin, joiden siemenet ja lisäysaineisto todistettavasti on tarkoitettu vietäväksi kolmansiin maihin.

2 artikla

Tässä direktiivissä "virallisilla toimenpiteillä" tarkoitetaan toimenpiteitä, joita toteuttavat

- jonkin valtion viranomaiset, tai
- jonkin valtion valvonnassa toimivat julkis- tai yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt, taikka
- valantehneet luonnolliset henkilöt sellaisten lisätehtävien osalta, jotka myös kuuluvat valtion valvontaan,

sillä edellytyksellä, että b ja c alakohdassa tarkoitettut henkilöt eivät saa henkilökohtaista etua kyseisistä toimenpiteistä.

3 artikla

1. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava yksi tai useampi luettelo sellaisista lajikkeista, jotka on virallisesti hyväksytty varmennettaviksi ja pidettäväksi kaupan sen alueella. Jokaisen on voitava tutustua luetteloihin.

2. Ainoastaan lopullisten lajikkeiden ainesosiksi tarkoitettujen lajikkeiden (sisäsiitoslinjat, hybridit) osalta 1 kohdan säännöksiä sovelletaan vain siltä osin, että niihin kuuluvia siemeniä on pidettävä kaupan niiden nimillä.

Edellytyksistä, joiden mukaisesti 1 kohdan säännöksiä sovelletaan myös muihin ainesosalajikkeisiin, voidaan päättää noudattaen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä. Muiden viljakasvien kuin maissin osalta jäsenvaltiot voivat siihen asti soveltaa kyseisiä säännöksiä muihin ainesosalajikkeisiin alueellaan varmennettaviksi tarkoitettujen siementen osalta.

Ainesosalajikkeet on ilmoitettava sellaisenaan.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että lajikkeen hyväksyminen yleiseen lajikeluetteloon tai toisen jäsenvaltion luetteloon vastaa hyväksymistä kyseisen jäsenvaltion luetteloon. Tässä tapauksessa jäsenvaltio vapautetaan 7 artiklassa, 9 artiklan 4 kohdassa ja 10 artiklan 2—5 kohdassa säädetyistä velvoitteista.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lajike hyväksytään ainoastaan, jos se on erotettava, pysyvä ja riittävän yhtenäinen. Lajikkeella on oltava tyydyttävä viljely- ja käyttöarvo.

2. Vieljely- ja käyttöarvon tutkiminen ei ole tarpeen

a) heinäkasvilajikkeiden hyväksymiseksi, jos lajikkeen siemeniä ei jalostajan ilmoituksen mukaan ole tarkoitettu käytettäväksi rehukasveina;

b) sellaisten lajikkeiden hyväksymiseksi, joiden siemenet on tarkoitettu pidettäväksi kaupan jossakin toisessa jäsenvaltiossa, joka on hyväksynyt lajikkeet ottamalla huomioon niiden viljely- ja käyttöarvon;

c) ainoastaan 1 kohdan vaatimukset täyttävien hybridilajikkeiden ainesosiksi tarkoitettujen lajikkeiden (sisäsiitoslinjat, hybridit) hyväksymistä varten.

3. Niiden lajikkeiden osalta, joihin sovelletaan 2 kohdan a alakohtaa, voidaan noudattaen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ja, sikäli kuin se on oikeutettua yhteisössä siementen vapaan liikkuvuuden vuoksi päättää, että lajikkeet on asianmukaisessa tarkastuksessa osoitettava sopiviksi ilmoitettuun tarkoitukseen. Tällaisissa tapauksissa tarkastuksen edellytykset on vahvistettava.

4. Direktiivin 90/220/ETY 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen geneettisesti muunnetut lajikkeet hyväksytään ainoastaan siinä tapauksessa, että on toteutettu kaikki asianmukaiset toimenpiteet ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitallisten vaikutusten välttämiseksi.

5. Jos kasvilajikkeesta saatua ainesta kuitenkin aiotaan käyttää asetuksen (EY) N:o 258/97 soveltamisalaan kuuluvana elintarvikkeena tai elintarvikkeen ainesosana, tällainen elintarvike tai elintarvikkeen ainesosa ei saa:

— aiheuttaa vaaraa kuluttajalle,

— harhauttaa kuluttajaa,

— siinä määrin erota niistä elintarvikkeista ja elintarvikkeiden ainesosista, jotka niillä on tarkoitus korvata, että niiden tavanomainen käyttö aiheuttaisi ravitsemuksellista haittaa kuluttajalle.

6. Kasvien geenivarojen suojelemiseksi 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla jäsenvaltiot voivat poiketa 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä esitetystä hyväksymisperusteista, jos 20 artiklan 3 kohdan a ja b alakohtan osalta on vahvistettu erityisiä edellytyksiä 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

5 artikla

1. Lajike on erotettava, riippumatta siitä, onko lajikkeen syntymiseen johtanut alkuperäinen vaihtelu ollut keinotekoisia tai luonnollista, jos se voidaan yhden tai useamman tärkeän ominaisuuden perusteella selvästi erottaa kaikista muista yhteisössä tunnetuista lajikkeista.

Ominaisuudet on voitava tunnistaa ja määritellä tarkasti.

Yhteisössä tunnetuksi lajikkeeksi katsotaan lajike, joka sildoin, kun sen hyväksymistä koskeva hakemus on jätetty asianmukaisesti arvioitavaksi:

— on joko viljelykasvilajien tai vihannesten yleisessä lajikeluettelossa,

— tai, jos sitä ei ole mainituissa luetteloissa, se on hyväksytty tai sille on haettu hyväksyntää kyseisessä jäsenvaltiossa tai toisessa jäsenvaltiossa joko varmentamista ja kaupan pitämistä tai toista maata koskevaa varmentamista varten,

paitsi jos edellä tarkoitettujen edellytykset eivät enää täyty kaikissa asianomaisissa jäsenvaltiossa ennen kuin päätös arvioitavan lajikkeen hyväksymisestä on tehty.

2. Lajike on pysyvä, jos se peräkkäisten lisäysten jälkeen tai jokaisen jakson lopulla, kun jalostaja on määritellyt erityisen lisäysjakson, pysyy määritelyjen olennaisten ominaisuuksiensa mukaisena.

3. Lajike on riittävän yhtenäinen, jos siihen kuuluvat kasvit, lukuun ottamatta harvinaisia muunnoksia, huomioon ottaen kasvien lisäysjärjestelmän erityispiirteet ovat samankalaisia tai geneettisesti identtisiä kokonaisuuksia tätä varten huomioon otettujen ominaisuuksien osalta.

4. Lajikkeen viljely- ja käyttöarvo on tyydyttävä, jos se kyseisen jäsenvaltion luetteloon hyväksytyihin muihin lajikkeisiin verrattuna merkitsee kaikilta ominaisuuksiltaan ainakin yhden määrätyn alueen tuotannolle tuntuva parannusta joko viljelyksessä, kasvustojen käyttötavoissa tai niistä peräisin olevien tuotteiden käytössä. Tiettyjen ominaisuuksien heikkoudet voidaan korvata muilla edullisilla ominaisuuksilla.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että muista jäsenvaltioista lähtöisin oleviin lajikkeisiin sovelletaan erityisesti hyväksymismenettelyssä samoja edellytyksiä kuin kansallisiin lajikkeisiin.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että lajikkeiden hyväksyminen perustuu virallisten kokeiden tuloksiin, erityisesti viljelykokeisiin, jotka kattavat lajikkeen kuvaukseen riittävän määrän ominaisuuksia. Ominaisuuksien toteamiseksi käytettävien menetelmien on oltava täsmällisiä ja luotettavia. Erotettavuuden osoittamiseksi on viljelykokeissa oltava mukana ainakin 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yhteisössä tunnetut vastaavat lajikkeet. Sovellettaessa 9 artiklaa, on oltava mukana muita saatavilla olevia vastaavia lajikkeita.

2. Noudattaen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä on vahvistettava tieteellisen ja teknisen tietämyksen perusteella:

- a) ne ominaisuudet, jotka kokeiden on vähintään katettava eri lajien osalta;
- b) kokeiden suorittamista koskevat vähimmäisedellytykset;
- c) tarvittavat yksityiskohtaiset säännöt viljely- tai käyttöarvon arvioimiseksi suoritettaville viljelykokeille; yksityiskohtaiset säännöt voivat koskea:
 - menettelyjä ja edellytyksiä, joiden mukaisesti kaikki tai useat jäsenvaltiot voivat sopia siitä, että viljelykokeisiin sisällytetään hallinnollisella yhteistyöllä sellaisia lajikkeita, joiden hyväksymistä koskeva hakemus on jätetty toisessa jäsenvaltiossa,
 - mukana olevien jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyön ehtoja,
 - viljelykokeiden tulosten vaikutuksia,
 - vaatimuksia tiedoista, jotka viljelykokeista on saatava viljely- ja käyttöarvon arvioimiseksi.

3. Kun genealogisten ainesosien koe on tarpeen hybridien ja keinotekkoisten lajikkeiden tutkimiseksi, jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kyseisen kokeen tulokset ja genealogisten ainesosien kuvaus jalostajan pyynnöstä pidetään luottamuksellisina.

4. a) Jos on kyse 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettusta geneettisesti muunnetusta lajikkeesta, on suoritettava direktiivissä 90/220/ETY säädettyä ympäristöriskien arviointia vastaava arviointi.

b) Menettelyt, joilla varmistetaan, että ympäristöriskien arviointi ja muut asiaan kuuluvat seikat vastaavat direktiivissä 90/220/ETY säädettyjä, vahvistetaan komission ehdotuksesta neuvoston asetuksessa, joka pohjautuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa olevaan asianmukaiseen oikeusperustaan. Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan geneettisesti muunnettuja lajikkeita hyväksyä sisällytettäväksi kansalliseen luetteloon vasta sen jälkeen, kun ne on direktiivin 90/220/ETY mukaisesti hyväksytty kaupan pidettäväksi.

c) Direktiivin 90/220/ETY 11—18 artiklaa ei b alakohdassa tarkoitetun asetuksen voimaantulon jälkeen enää sovelleta geneettisesti muunnettuihin lajikkeisiin.

d) Ympäristöriskien arvioinnin toteutuksen tekniset ja tieteelliset yksityiskohdat vahvistetaan 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

5. a) Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän kohdan mukaisesti käytettäväksi tarkoitettu lajike hyväksytään ainoastaan, jos:

— elintarvike tai elintarvikkeen ainesosa on jo hyväksytty asetuksen (EY) N:o 258/97 nojalla, tai

— asetuksessa (EY) N:o 258/97 tarkoitetut lupapäätökset tehdään noudattaen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

b) Edellä a alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua tapauksessa on otettava huomioon 4 artiklan 5 kohdassa säädetyt perusteet ja asetuksessa (EY) N:o 258/97 säädetyt arviointiperiaatteet.

c) Tässä b alakohdassa säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyvät tekniset ja tieteelliset yksityiskohdat vahvistetaan 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

8 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että hakijan on lajikkeen hyväksymistä koskevaa hakemusta jättäessään ilmoitettava, onko kyseiselle lajikkeelle jo haettu hyväksymistä toisessa jäsenvaltiossa, mikä jäsenvaltio on kyseessä ja onko hyväksyminen annettu.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava alueellaan hyväksyttyjen lajikkeiden luettelon ja maassaan ylläpidosta vastaavan henkilön tai vastaavien henkilöiden nimien virallisesta julkaisemisesta. Kun usea henkilö on vastuussa lajikkeen ylläpidosta, nimien

julkaiseminen ei ole välttämätöntä. Jos nimiä ei ole julkaistu, luettelossa on ilmoitettava viranomainen, jolla on ylläpidosta vastaavien henkilöiden nimiluettelo.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kyseisillä lajikkeilla on hyväksyttäessä mahdollisuuksien mukaan sama nimi kaikissa jäsenvaltioissa.

Jos tiedetään, että jonkin lajikkeen siemeniä ja lisäysaineistoa pidetään kaupan toisessa maassa eri nimellä, myös tämä nimi on ilmoitettava luettelossa.

3. Ottaen huomioon saatavilla olevat tiedot jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että lajikkeesta, joka ei selvästi ole erotettavissa:

— lajikkeesta, joka aiemmin on hyväksytty kyseisessä jäsenvaltiossa tai toisessa jäsenvaltiossa, taikka

— toisesta lajikkeesta, joka on arvioitu erotettavuutensa, pysyvyytensä tai yhtenäisyytensä osalta tätä direktiiviä vastaavien sääntöjen mukaisesti ja joka kuitenkin ei ole 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhteisön lajike

käytetään tämän lajikkeen nimeä. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos kyseinen nimi voi lajikkeen osalta johtaa harhaan tai aiheuttaa sekaannusta, tai lajikkeiden nimiä koskevat muut kyseisen jäsenvaltion säännökset estävät nimen käytön, tai kolmannen oikeudet estävät nimen vapaan käytön kyseisen lajikkeen yhteydessä.

4. Jäsenvaltioiden on laadittava jokaisesta hyväksytystä lajikkeesta asiakirja, jossa on lajikkeen kuvaus ja selkeä yhteenveto kaikista niistä seikoista, joihin hyväksyminen perustuu. Lajikkeiden kuvaus koskee niitä kasveja, jotka tuotetaan suoraan "varmennettujen siementen ja lisäysaineiston" luokkaan kuuluvista siemenistä ja kasveista.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hyväksytyt geneettisesti muunnetut lajikkeet osoitetaan selvästi sellaisiksi lajikeluetteloissa. Niiden on lisäksi varmistettava, että tällaisia lajikkeita kaupan pitävät henkilöt soittavat myyntiluetteloissaan selvästi, että lajike on geneettisesti muunnettu.

6. Lajikenimen sopivuuden osalta sovelletaan yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista 27 päivänä heinäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 ⁽¹⁾ 63 artiklaa.

Täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt lajikenimien sopivuuden osalta voidaan hyväksyä 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 227, 1.9.1994, s. 1, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 2506/95 (EYVL L 258, 28.10.1995, s. 3).

10 artikla

1. Kaikista lajikkeen hyväksymiseksi tehdyistä hakemuksista tai niiden peruuttamisista, kaikista lajikeluetteloön hyväksytyistä lajikkeista sekä kaikista luetteloon tehtävistä muutoksista on ilmoitettava muille jäsenvaltiolle ja komissioille viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on annettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle jokaisesta uudesta hyväksytystä lajikkeesta lyhyt kuvaus sen käyttöä koskevista tärkeimmistä ominaisuuksista. Tätä säännöstä ei sovelleta niihin lajikkeisiin (sisäsiitoslinjat, hybridit), jotka on tarkoitettu ainoastaan lopullisten lajikkeiden ainesosiksi. Jäsenvaltiot tiedottavat pyynnöstä myös ominaisuuksista, joiden avulla lajike voidaan erottaa toisista samanlaisista lajikkeista.

3. Jäsenvaltioiden on pidettävä muiden jäsenvaltioiden ja komission saatavilla 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja asiakirjat niistä lajikkeista, jotka on hyväksytty tai joita ei enää hyväksytä. Näitä asiakirjoja koskevat tiedot pidetään luottamuksellisina.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että hyväksymistä koskevat asiakirjat saatetaan kaikkien sellaisten henkilöiden henkilökohtaiseen ja yksinomaiseen käyttöön, jotka ovat osoittaneet, että heillä on siihen perusteltu etu. Näitä säännöksiä ei sovelleta, kun 7 artiklan 3 kohdan nojalla tiedot on pidettävä luottamuksellisina.

5. Kun lajikkeen hyväksyminen evätään tai peruutetaan kokeiden tulokset on saatettava niiden henkilöiden käyttöön, joita päätös koskee.

11 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että hyväksytyjä lajikkeita on ylläpidettävä lajikkeiden ylläpitämistä koskevien hyväksytyjen menettelytapojen mukaisesti.

2. Ylläpito on voitava aina tarkastaa lajikkeesta vastaavan henkilön tai vastaavien henkilöiden tekemien muistiinpanojen perusteella. Näiden muistiinpanojen on ulotuttava myös kaikkien perussiemeniä tai lisäysaineistoa aikaisempien sukupolvien tuotantoon.

3. Lajikkeesta vastaavalta henkilöltä voidaan pyytää näytteitä. Näytteet voidaan tarvittaessa ottaa virallisesti.

4. Kun ylläpito toteutetaan muussa kuin lajikkeen hyväksyneessä jäsenvaltiossa, on näiden jäsenvaltioiden avustettava toisiaan hallinnollisesti tarkastuksen osalta.

12 artikla

1. Lajikkeen hyväksyminen on voimassa kymmenennen hyväksymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun.

Entisen Saksan demokraattisen tasavallan viranomaisten antama hyväksyminen on voimassa ennen Saksan yhdistymistä hyväksytyille lajikkeille enintään 10 kalenterivuotta siitä, kun ne on otettu Saksan liittotasavallan 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti laatimaan lajikeluetteloon.

2. Lajikkeen hyväksyminen voidaan uudistaa määrätyn väliajoin, jos se on perusteltua viljelyn merkittävyyden vuoksi, tai jos laji olisi säilytettävä kasvien geenivarojen suojelemiseksi ja edellyttäen, että lajike yhä täyttää erotettavuutta, yhtenäisyyttä ja pysyvyyttä koskevat tai 20 artiklan 2 ja 3 kohdassa määritetyt edellytykset. Lukuun ottamatta 20 artiklassa tarkoitettuja kasvien geenivaroja, uudistamista koskevat hakemukset on jätettävä viimeistään kaksi vuotta ennen hyväksymisen päättämistä.

3. Hyväksymisen voimassaoloa on jatkettava väliaikaisesti siihen asti, kun uudistamisesta päätetään.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että selvitetään kaikki lajikkeeksi hyväksymisen jälkeen ilmenevät epäilyt lajikkeen erotettavuudesta tai sen hyväksymisen aikaisesta nimestä.

2. Kun lajikkeeksi hyväksymisen jälkeen todetaan, että 5 artiklassa tarkoitettua lajikkeen erotettavuutta koskevaa edellytystä ei ollut täytetty lajiketta hyväksyttäessä, hyväksyminen korvataan toisella päätöksellä tai tarvittaessa kumotaan tämän direktiivin mukaisesti.

Jälkimmäisessä tapauksessa lajiketta ei enää alkuperäisestä hyväksymispäivästä lukien katsota 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi yhteisössä tunnetuksi lajikkeeksi.

3. Kun lajikkeen hyväksymisen jälkeen todetaan, että 9 artiklassa tarkoitettu nimi ei ole ollut hyväksyttävä lajiketta hyväksyttäessä, on nimeä mukautettava tämän direktiivin säännösten mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat väliaikaisesti sallia aiemman nimen käytön lisänimeä, Yksityiskohtaiset järjestelyt, joiden mukaisesti aiempaa nimeä voidaan käyttää lisänimenä, voidaan vahvistaa noudattaen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettelyä.

4. Edellä 1 ja 2 kohdan soveltamista koskevat säännöt voidaan vahvistaa 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lajikkeen hyväksyminen peruutetaan,

a) jos kokeissa osoitetaan, että lajike ei enää ole erotettava, pysyvä tai riittävän yhtenäinen;

b) jos lajikkeesta vastaava henkilö tai vastaavat henkilöt sitä pyytävät, paitsi jos ylläpito taataan;

2. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa lajikkeen hyväksymisen;

a) jos tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettuja lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ei noudateta;

b) jos hyväksymistä haettaessa tai koemenettelyn aikana on annettu väärää tai vilpillisiä tietoja niistä seikoista, joiden perusteella hyväksyminen annetaan.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että lajike poistetaan kansallisesta luettelosta, jos kyseisen lajikkeen hyväksyminen on peruutettu tai jos hyväksymisen voimassaoloaika on päättynyt.

2. Jäsenvaltiot voivat alueellaan sallia siementen ja lisäysoaineiston varmentamisen ja pitämisen kaupan enintään hyväksymisen voimassaoloajan päättymisen jälkeisen kolmannen vuoden 30 päivään kesäkuuta asti.

Lajikkeiden osalta, jotka luetellaan 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti 17 artiklassa tarkoitettua viljelykasvilajien yleisessä lajikeluettelossa, on kaikissa jäsenvaltiossa sovellettava kaupan pitämiseen sitä eri jäsenvaltioiden ensimmäisen alakohdan nojalla myöntämistä hyväksymisen määräajoista, joka päättyy viimeisenä, jos kyseisen lajikkeen siemeniä tai lisäysoainetta eivät koske lajiketta koskevat kaupan pitämisen rajoitukset.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 17 artiklassa tarkoitettua julkaisemisesta lähtien tämän direktiivin säännösten tai tämän direktiivin periaatteita vastaavien periaatteiden mukaisesti hyväksytyjen lajikkeiden siemeniin ei sovelleta lajiketta koskevia rajoituksia kaupan pitämisen osalta.

2. Jäsenvaltiolle voidaan hakemuksesta, joka käsitellään 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti tai, jos on kyse geneettisesti muunnetusta lajikkeesta, 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti, antaa lupa kieltää lajikkeen käyttö koko alueellaan tai sen osalla tai määrätä asianmukaiset edellytykset lajikkeen viljelylle ja, c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, edellytykset lajikkeen viljelystä saatavien tuotteiden käytölle,

a) jos on osoitettu, että kyseisen lajikkeen viljely saattaisi kasvien terveyden kannalta olla vahingoksi muiden lajikkeiden tai lajien viljelylle; tai

b) jos lupaa hakeneessa jäsenvaltiossa 5 artiklan 4 kohdan säännösten mukaisesti suoritettujen virallisten viljelykokeiden perusteella voidaan todeta, että lajikkeen koetulokset eivät missään jäsenvaltion alueen osassa vastaa kyseisen jäsenvaltion alueella hyväksytyyn vastaavaan lajikkeen tuloksia tai, kun on yleisesti tiedossa, että lajike ei lajikeominaisuuksiensa tai tuleentumisajankohtansa vuoksi sovellu viljeltäväksi missään alueen osassa. Hakemus on jätettävä viimeistään hyväksyntää seuraavan kolmannen kalenterivuoden loppuun mennessä; taikka

c) jos on olemassa muita kuin edellä esitettyjä perusteltuja syitä tai sellaisia syitä joihin mahdollisesti on viitattu 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä, katsoa, että lajikkeesta aiheutuu vaara ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

17 artikla

Komissio julkaisee jäsenvaltioiden antamien tietojen mukaisesti ja heti tiedot saatuaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C-sarjassa otsikolla "Viljelykasvilajien yleinen lajikeluettelo" kaikki ne lajikkeet, joiden siemeniin ja lisäysaineistoon ei 16 artiklan mukaisesti sovelleta lajiketta koskevia rajoituksia kaupan pitämiseksi, sekä myös 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tiedot ylläpidosta vastaavasta henkilöstä tai vastaavista henkilöistä. Julkaisussa on ilmoitettava ne jäsenvaltiot, jotka ovat saaneet 16 artiklan 2 kohdan tai 18 artiklan mukaisen luvan.

Tässä julkaisussa on lueteltava ne lajikkeet, joihin määräaika sovelletaan 15 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti. Siinä on ilmoitettava määräajan pituus sekä tarvittaessa ne jäsenvaltiot, joissa määräaika ei sovelleta.

Julkaistussa ilmoituksessa on selkeästi osoitettava ne lajikkeet, joita on geneettisesti muunneltu.

18 artikla

Jos todetaan, että jonkin yleiseen lajikeluetteloon merkityn lajikkeen viljely saattaisi jossakin jäsenvaltiossa vahingoittaa muiden lajikkeiden tai lajien viljelyä kasvien terveyden osalta tai aiheuttaa vaaran ympäristölle tai ihmisten terveydelle, voidaan tälle jäsenvaltiolle hakemuksesta 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen tai, jos on kyse geneettisesti muunnetusta lajikkeesta, 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, antaa lupa kieltää kyseisen lajikkeen siementen ja lisäysaineiston pitäminen kaupankoko alueillaan tai sen osalla. Jos on olemassa välitön vaara vahingollisten organismien leviämisestä tai välitön vaara uhkaa ihmisten terveyttä tai ympäristöä, asianomainen jäsenvaltio voi saattaa tämän kiellon voimaan heti jätettyään hakemuksen, ja kiello on voimassa siihen asti, kun asiasta on lopullisesti päätetty. Päätös tehdään kolmen kuukauden kuluessa 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, tai jos on kyse geneettisesti muunnetusta lajikkeesta, 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

19 artikla

Kun lajikkeen alun perin hyväksynyt jäsenvaltio ei enää hyväksy kyseistä lajiketta, yksi tai useampi muu jäsenvaltio voi pitää edelleen lajikkeen hyväksymisen voimassa, jos hyväksymisen edellytykset siellä yhä täytyvät ja jos ylläpito varmistetaan.

20 artikla

1. Jäljempänä 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen voidaan vahvistaa erityisiä edellytyksiä kemiallisesti käsiteltyjen siementen kaupanpitoedellytysten kehityksen huomioon ottamiseksi.

2. Rajoittamatta maatalouden geneettisten voimavarojen säilyttämisestä, kuvauksesta, keräämisestä ja käytöstä 20 päivänä kesäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/94 ⁽¹⁾ soveltamista vahvistetaan 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen erityiset edellytykset maatiaskantojen ja -lajikkeiden, jotka ovat luonnostaan sopeutuneet paikallisiin ja alueellisiin olosuhteisiin ja joita uhkaa geneettinen köyhtyminen, siementen alkuperäisellä paikalla tapahtuvassa suojellussa (*in situ*) sekä niiden kasvattamisen kaupan pitämisen kautta kasvien geenivarojen kestävässä käytössä tapahtuvan kehityksen huomioon ottamiseksi.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuihin erityisiin edellytyksiin sisältyvät etenkin seuraavat seikat:

a) maatiaskannat ja -lajikkeet on hyväksyttävä tämän direktiivin säännösten mukaisesti. Virallisessa hyväksymismenettelyssä on otettava huomioon erityiset laatuominaisuudet ja -vaatimukset. Erityisesti on otettava huomioon epävirallisten kokeiden tulokset ja viljelyn, jalostuksen ja käytön aikana käytännön kokemuksen kautta saatu tietous sekä asianomaiselle jäsenvaltiolle annetun ilmoituksen mukaiset yksityiskohtaiset kuvaukset lajikkeista ja niiden nimitykset, ja mikäli näiden katsotaan riittävän, voidaan antaa vapautus virallisesta tarkastuksesta. Tällaisen maatiaskannan tai -lajikkeen hyväksymisen jälkeen siitä käytetään yleisessä lajikeluettelossa nimitystä "suojeltava lajike";

b) aiheelliset määrälliset rajoitukset.

21 artikla

Edellä 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen voidaan vahvistaa erityisiä edellytyksiä geenivarojen säilyttämisen alan kehityksen huomioon ottamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL L 159, 28.6.1994, s. 1.

22 artikla

1. Neuvosto päättää komission ehdotuksesta määränemistöllä:

- a) onko kolmannessa maassa suoritetuilla lajikkeiden virallisilla kokeilla samat takeet kuin jäsenvaltioissa suoritetuilla, 7 artiklassa tarkoitetuilla kokeilla;
- b) onko kolmannessa maassa suoritetuilla ylläpidon tarkastuksilla samat takeet kuin jäsenvaltioiden suorittamilla tarkastuksilla.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös uusien jäsenvaltioiden osalta liittymispäivämäärän ja tämän direktiivin säännösten noudattamisen edellyttämien lakien asetusten ja hallinnollisten määräysten voimaantulon päivämäärän välisenä aikana.

23 artikla

1. Komissiota avustaa neuvoston päätöksen 66/399/ETY⁽¹⁾ 1 artiklalla perustettu maataloudessa, puutarhaviljelyssä ja metsätaloudessa käytettäviä siemeniä ja lisäysaineistoa käsittelevä pysyvä komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 4 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä.

Päätöksen 1999/468/EY 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan yhdeksi kuukaudeksi.

3. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä.

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

4. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

24 artikla

Jollei 16 ja 18 artiklan säännöksistä muuta johdu, tämä direktiivi ei rajoita kansallisen lainsäädännön sellaisten säännösten soveltamista, jotka ovat perusteltuja ihmisten ja eläinten tervey-

den ja elämän suojelemiseksi tai kasvien suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

25 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava tämän direktiivin alalla antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

Komissio ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille.

26 artikla

1. Kumotaan direktiivi 70/457/ETY sellaisena kuin se on muutettuna liitteessä I olevassa A osassa luetelluilla direktiiveillä sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä I olevassa B osassa olevia jäsenvaltioita velvoittavia määräaikoja, joiden kuluessa niiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä siinä luetellut direktiivit.

2. Viittauksia kumottuun direktiivin pidetään viittauksina tähän direktiiviin ja ne luetaan liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

27 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

28 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 13 päivänä kesäkuuta 2002.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. RAJOY BREY

⁽¹⁾ EYVL 125, 11.7.1966, s. 2289/66.

LIITE 1

A OSA

KUMOTTU DIREKTIVI JA SEN MUUTOKSET

(26 artiklassa tarkoitettut)

Direktiivi 70/457/ETY (EYVL L 225, 12.10.1970, s. 1)	
Neuvoston direktiivi 72/274/ETY (EYVL L 171, 29.7.1972, s. 37)	ainoastaan 1 ja 2 artiklassa direktiiviin 70/457/ETY tehtyjen viittausten osalta
Neuvoston direktiivi 72/418/ETY (EYVL L 287, 26.12.1972, s. 22)	ainoastaan 7 artikla
Neuvoston direktiivi 73/438/ETY (EYVL L 356, 27.12.1973, s. 79)	ainoastaan 7 artikla
Neuvoston direktiivi 78/55/ETY (EYVL L 16, 20.1.1978, s. 23)	ainoastaan 6 artikla
Neuvoston direktiivi 79/692/ETY (EYVL L 205, 13.8.1979, s. 1)	ainoastaan 3 artikla
Neuvoston direktiivi 79/967/ETY (EYVL L 293, 20.11.1979, s. 16)	ainoastaan 2 artikla
Neuvoston direktiivi 80/1141/ETY (EYVL L 341, 16.12.1980, s. 27)	ainoastaan 1 artikla
Neuvoston direktiivi 86/155/ETY (EYVL L 118, 7.5.1986, s. 23)	ainoastaan 5 artikla
Neuvoston direktiivi 88/380/ETY (EYVL L 187, 16.7.1988, s. 31)	ainoastaan 6 artikla
Neuvoston direktiivi 90/654/ETY (EYVL L 353, 17.12.1990, s. 48)	ainoastaan 2 artiklassa ja liitteessä II olevan I osan 6 kohdassa direktiiviin 70/457/ETY tehtyjen viittausten osalta
Neuvoston direktiivi 98/95/EY (EYVL L 25, 1.2.1999, s. 1)	ainoastaan 6 artikla
Neuvoston direktiivi 98/96/EY (EYVL L 25, 1.2.1999, s. 27)	ainoastaan 6 artikla

B OSA

LUETTELO KANSALLISEN LAINSÄÄDÄNNÖN OSAKSI SAATTAMISEN MÄÄRÄAJOISTA

(26 artiklassa tarkoitettut)

Direktiivi	Määräaika
70/457/ETY	1 päivä heinäkuuta 1972 ⁽¹⁾ ⁽²⁾
70/274/ETY	1 päivä heinäkuuta 1972 (1 artikla) 1 päivä tammikuuta 1973 (2 artikla)
72/418/ETY	1 päivä heinäkuuta 1972 (7 artikla)
73/438/ETY	1 päivä heinäkuuta 1974 (7 artikla)
78/55/ETY	1 päivä heinäkuuta 1977 (6 artikla)
79/692/ETY	1 päivä heinäkuuta 1977 (3 artiklan 9 alakohta) 1 päivä heinäkuuta 1982 (muut säännökset)
79/967/ETY	1 päivä heinäkuuta 1982 (2 artikla)
80/1141/ETY	1 päivä heinäkuuta 1980 (1 artikla)
86/155/ETY	1 päivä maaliskuuta 1986 (5 artikla)
88/380/ETY	1 päivä tammikuuta 1986 (6 artiklan 5 ja 6 alakohta) 1 päivä heinäkuuta 1990 (muut säännökset)
90/654/ETY	
98/95/EY	1 päivä helmikuuta 2000 (Oikaisu EYVL L 126, 20.5.1999, s. 23)
98/96/EY	1 päivä helmikuuta 2000

⁽¹⁾ Tanskan, Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta 1 päivä heinäkuuta 1973; Kreikan osalta 1 päivä tammikuuta 1986; Espanjan osalta 1 päivä maaliskuuta 1986. Portugalin osalta 1 päivä tammikuuta 1989 koskien viljakasvien siementen pitämisestä kaupan *Hordeum vulgare* L., *Oryza sativa* L., *Triticum aestivum emend. Fiori ja Paol.*, *Triticum durum* Desf. ja *Zea mays* L. lajikkeiden osalta; rehukasvien siementen pitämisestä kaupan *Lolium multiflorum* Lam., *Lolium perenne* L. ja *Vicia sativa* L. -lajikkeiden osalta; muiden lajikkeiden osalta 1 päivä tammikuuta 1991.

⁽²⁾ Itävallan, Suomen ja Ruotsin osalta 1 päivä tammikuuta 1995.

- Suomija Ruotsi saavat lykätä enintään 31 päivään joulukuuta 1995 asti direktiivin täytäntöön panemista alueellaan niiden omissa kansallisissa viljelykasvilajien ja vihanneslajien lajikeluetteloissa lueteltujen sellaisten lajikkeiden siementen kaupan pitämiseen niiden aluella, joita ei ole virallisesti hyväksytty kyseisten direktiivien säännösten mukaisesti. Näiden lajikkeiden siementä ei saa pitää kaupan muiden jäsenvaltioiden alueella kyseisenä aikana.
- Lajiketta koskevat kaupan pitämisen rajoitukset eivät koske sellaisia viijelykasvi- ja vihanneslajien lajikkeita, jotka liittymisajan kohtana tai sen jälkeen on lueteltu sekä Suomen ja Ruotsin kansallisissa luetteloissa että yhteisön luetteloissa.
- Ensimmäisessä luetelmakohdassa mainitun määräajan kuluessa Suomen ja Ruotsin kansallisissa luetteloissa esiintyvät lajikkeet, jotka on virallisesti hyväksytty edellä mainittujen direktiivien säännösten mukaisesti, sisällytetään yhteisön viijelykasvi- ja vihanneslajien lajikeluetteluihin.

LIITE II

VASTAAVUUSTAUUKKO

Direktiivi 70/457/EY	Tämä direktiivi
1 artiklan 1 kohta	1 artiklan 1 kohta
1 artiklan 2 kohta	1 artiklan 2 kohta
22 artikla	1 artiklan 3 kohta
2 artikla	2 artikla
3 artiklan 1 kohta	3 artiklan 1 kohta
3 artiklan 1 a kohta	3 artiklan 2 kohta
3 artiklan 2 kohta	3 artiklan 3 kohta
3 artiklan 3 kohta	3 artiklan 4 kohta
3 artiklan 4 kohta	3 artiklan 5 kohta
4 artikla	4 artikla
5 artikla	5 artikla
6 artikla	6 artikla
7 artikla	7 artikla
8 artikla	8 artikla
9 artikla	9 artikla
10 artikla	10 artikla
11 artikla	11 artikla
12 artikla	12 artikla
12 a artiklan	13 artikla
13 artikla	14 artikla
14 artikla	15 artikla
15 artikla	16 artikla
16 artikla	—
17 artikla	—
18 artikla	17 artikla
19 artikla	18 artikla
20 artikla	19 artikla
20 a artikla	20 artikla
21 artiklan 1 kohta	22 artiklan 1 kohta
21 artiklan 3 kohta	22 artiklan 2 kohta
23 artikla	23 artiklan 1, 2 ja 4 kohta
23 a artiklan	23 artiklan 1, 3 ja 4 kohta
24 artikla	24 artikla
24 a artikla	21 artikla
—	25 artikla ⁽¹⁾
—	26 artikla
—	27 artikla
—	28 artikla
—	LIITE I
—	LIITE II

(¹) 98/95/EY 9 artiklan 2 kohta ja 98/96/EY 8 artiklan 2 kohta.